

ת"פ 67104/01 - מדינת ישראל נגד בנימין נתניהו, שאול אלוביץ, איריס אלוביץ, ארנון מוזס

בתי משפט

ת"פ 67104-01-20

בית המשפט המחויז ירושלים

31 Mai 2022

לפני כבוד השופטים: רבקה פרידמן-פלדמן, משה בר-עם, עודד שחם

בעניין: מדינת ישראל

המואשימה

נ ג ד

1. בנימין נתניהו
2. שאול אלוביץ'
3. איריס אלוביץ'
4. ארנון מוזס

הנאשמים

ההחלטה

1. לפנינו שתי בקשות לתיקון כתוב-האישום לפי סעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב- 1982 (להלן- החוק); האחת, על דרך של הוספה עדי תביעה (בקשה מס' 306), והשנייה, לתיקון סעיף 64 לכתב-האישום (בקשה מס' 308).

2. הבקשה לתיקון כתוב-האישום על דרך של הוספה שלושה עדוי תביעה עניינה באישום השלישי בכתב-האישום, הידוע כפרשת 1000. הורטה של הבקשה במידע שמסירה עדת התביעה, הדס קלין (להלן- קלין), למואשימה, בעקבותיו בוצעה השלמת חקירה במשטרת נחקרו עדדים שונים, בכלל זה, עדדים המפורטים ברשימה העדים בכתב-האישום והעדדים נשוא הבקשה דנא. לצד הבקשה להוספה העדים, לא עתרה המואשימה לתיקון תוכני של כתב האישום. על פי הבקשה, תכלית התיקון המבוקש היא לבסס את טענת המואשימה למתן טובות הנאה מאנשי העסקים מיילצ'ן ופאקר לנאים 1 וריעיתו, ולצורך "בנייה עדותה (של קלין)", ולעמוד על מכלול היבטים הקשורים לעדות זו". לשיטתה, ככל, אין בהוספה עדי תביעה כדי להביא לפגיעה של ממש בהגנת הנאשמים, כל שכן בשלב המקדמי של ההליך עבר לתחילה שמיית הריאות בפרקיה 1000.

3. נאשם 1 התנגד לבקשתו, שני טעמים עיקריים. הראשון, יש בתיקון כתוב-האישום כדי לפגוע ביכולתו להציגו ובזכותו להיליך הוגן ומבליל שבכוחו לקדם את בירור האמת. השני, נתען לשינוי בהגשת הבקשה ולפגיעה באינטרסים ההסתמכות של הנאשם. בהתמצית הדברים, נתען, כי העדים נדרשים להעיד בקשר **לאירועים חדשים**, אשר המואשימה בחרה באופן מודיע, כפי שעולה מהבקשה, שלא לכלול בכתב-האישום, לרבות על דרך תיקונו. בהקשר זה, הפנה להחלטתנו מיום 27.10.2021, בגדירה קבענו כי אין לשמעו את עדותם של העד אבי ברגע בעניינים

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

החוורגים ממסגרת כתב-האישום, ולהחלטתנו מיום 30.11.2021, בגדירה קבענו כי אין מקום להעיד את עד המדינה, ניר חפץ, על אירוע שלא כלל בכתב-האישום ואשר אינו מסיע ליבור המחלוקת בין הצדדים. עוד, טען לפגיעה יסודית בזכותו להילך הוגן, עד כדי לבטל כתב-האישום מחמת הגנה מן הצדוק, ולפגיעה בזכותו להתגונן, זאת - בשל אי מיצוי הליך החקירה, מבלי שנחקרו הנאשם ויתר המעורבים באירועים (רעיתו, פאקר ומילצ'ן), תוך הפרת זכות יסוד של כל נאשם למסור לרשות החקירה את גרסתו ביחס לאישומים המיוחסים לו ובדיקתה על ידיהם. במלול האמור, לשיטת ההגנה, העדים נדרשים להעיד על אירועים שלא נכללו בכתב-האישום, תוך הצגת מסד ראוי חסר ומוסלף, אשר תכליתו להשחרר את פניו של הנאשם ולהציגו באור שלילי. טרם סיום, הוסיף כי לא ברורה התועלת בתיקון כתב-האישום נוכח הצהרת המאשימה כי אין בהוספת העדים כדי ללמד בהכרח על זימונם למתן עדות.

4. בתשובתה, הבירה המאשימה כי רצונה להניח מסד ראוי מספק לתמיכה במערכת היחסים בין הצדדים ולנטיבות מתן טובות הנהאה, כמפורט בכתב-האישום. בהתאם, הוטעם כי אין בטענות הנאשם כדי לבסס פגעה בהגנתו וכל טענה הנוגעת לתוכנית של עדות ולהתנהלות רשות החקירה, דינה להתרבר במהלך המשפט ושמיעת הראיות. טרם סיום, כפירה המאשימה בטענה בדבר שיחיי בהגשת הבקשה והבירה כי החקירה הסתיימה בסימון לסיום כהונתו של היועץ המשפטי לממשלה דאז, ומשכך, ההחלטה על תיקון כתב-האישום התקבלה על-ידי מחליפתו ובסמוך לכינוסה לתפקיד. בהקשר זה, הוטעם כי הנאשם לא הציע על פגעה של ממש באינטראס הסתמכות שלו.

5. הוגש טיעון משלים מטעם הנאשם 1, בצוירוף העתק מהודעות המשלימות של הדס קלין ומהודעות העדים שצירופם הבהיר. בטעיות, נטען כי מהודעות העדים הננספים עולים אירועים אחרים שאינם קשורים לנאים, אלה חריגים מכתב האישום, ממלא, אינם רלוונטיים ומשכך אין להתריר את עדותם ויש לדחות את הבקשה, בעניינם. לעניין זה הוגשה גם תגובה בכתב של המאשימה.

6. **הבקשה הננספה, עניינה תיקון סעיף 64 לאישום הראשוני הידוע כפרשת 4000, בקשר למועד בו התקיימה "פגישת ההנחיה" בין העד - שלמה פילבר (להלן - פילבר) לבין נאים 1. במהלכה, לטענת המאשימה, הנחיה נאים 1 את פילבר "...לפעול במסגרת תפקידו כמנכ"ל המשרד באופן שיטיב עם הנאשם אלובייז".**

7. הבקשה הוגשה במהלך חקירותו הנגידית של פילבר, בעיקר, לאחר הדיון ביום 11.5.2022, במהלךו הוצגו לעד ראיות, ובכללן - דוחות איקונים, העתקי יומני פגישות, תכניות ותמונות, המבוקשות לסתור את גרסתו, ואת הנטען בכתב האישום, לפיה פגישה ההנחיה התקיימה "...במועד לא ידוע, זמן קצר מאוד לאחר אישור מינוי" (ההדגשה נוספת) ובטרם פגישותיו עם אנשי בזק).

8. משכך, עתירה המאשימה וטענה כי "ኖכח בחינה כוללת של המסדraiital הראיתי ביחס למועד בו התקיימה פגישה ההנחיה ובמהמשך עדותו של פילבר...". מتابקש בית המשפט להתריר תיקון סעיף 64 לכתב-האישום, כך שחלף הנטען שם, יאמר כי פגישה ההנחיה התקיימה "במועד לא ידוע, לאחר **שהחליט** הנאים נתנו על מינוי של פילבר...." (ההדגשה נוספת). בהקשר זה, ושאלות בית-המשפט בדיון, להלן, הבירה המאשימה כי תיקון נדרש על יסוד חומריה החקירה הקיימים בתיק ואשר נמסרו להגנה, ללא **שנטגלו** **ראיות חדשות**. עוד השיבה, כי קיימות בתיק ראיות נסיבתיות המבוססות את תיקון כתב-האישום, ועיקרן, בעדויות בקשר לאמירות פילבר לעדים שונים שהיו מצוים בסביבתו בזמן אמת, ואמירותיו בחקירותו במשטרה ובעדותו בבית-המשפט. בתום הדיון, ובתמיכה לטענתה,

הגישה המאשימה פירוט בכתב של אמירותו של פילבר במשטרה. לשיטה, בשלב בו הוגשה הבקשה, טרם סיום חקירתו הנגדית של העד, עומדת להגנה הزادנות סבירה להtagונן, בהיבט הטכני והמהותי, ובעיקר נוכח קו ההגנה הkopfer בעצם קיומה של פגышת ההנחיה. עוד טענה, כי תיקון כתוב האישום נדרש לצורך חקר האמת, וזאת - מבלתי פגע בזכותה לעתור בסופו של ההליך להרשעה מכוח סעיף 184 לחוק על יסוד עובדות שנתגלו במהלך שמייעת הראיות.

9. הנאים התנגדו לתיקון כתוב האישום. טענותיהם נשענות על מספר אדנים, יחד ולחוד, כדלקמן.

הראשון, טוען כי הבקשה לתקן כתוב-האישום מבוססת על המצד הראייתי הקיים, על יסודות נוסחים כתוב-האישום והוגדרה בו ירידת המחלוקת, ולאו שנתגלו ראיות חדשות, שיש בהן כדי לתמוך בתיקון המבוקש. לטענתם, בחינה מחודשת של חומר הראיות בתיק, אינה מהווה עילה מספקת לתקן כתוב-האישום ועומדת בסתייה מהותית לעקרונות בסיסיים של צדק והגינות ופוגעת בזכותו של הנאשם הлик הוגן. בהקשר זה, הודges, כי התיקון המבוקש עומד בסתייה מובהקת למסד הראייתי הקיים ולעדותו של פילבר העומד בכל תוקף על גרטתו כי פגышת ההנחיה התקיימה **לאחר מינויו וכניסתו הרשמית לתפקיד** מנכ"ל משרד התקשורות; בעוד כן, הפנו אף הם לאמירותו של פילבר בחקירותיו במשטרה ובעדותם בבית-המשפט.

השני, כי יש בתיקון המבוקש לגרום לפגיעה מהותית וكونקרטיבית בזכותם וביכולתם לנוהל את הגנתם, לאחר שחשפו את קו הגנתם הכללי בהתיחס לאישום השוד, ובאופן קונקרטי לקיומה של "פגышת ההנחיה", אשר גובש בהתבסס על מלאכה משמעותית של איסוף וניתוח ראייתי בתהילך מורכב ומרובה פרטיים, בזיקה קפדנית לכתב-האישום. כך למשל, נחשפו קווים הגנתם, בין היתר, על דרך של הפרצת היתכנותות לקיום הפגיעה במועד הנטען בכתב-האישום; ועל דרך מסד ראייתי שפילבר החל לפעול לקידום עסקת בזק-יס, על יסוד נתונים שקיבל בפגышת החפיפה עם עו"ד איתן צפריר, עבר לפגышת ההנחיה הנטען עם נאשם 1 ועל רקע היכרתו המקדמת עם נאשם 2 ואלי קמיר. מכלל האמור, טוען, כי "למועד זה (הכוונה לפגיעה) יש משמעות במאגר הכלול של הראיות שימושות את ההגנה בניסיון להפריך את תוכנה הנטען", עד כדי געיה משמעותית בהגנתם ולא יכולת לבנות ונוהל הגנה חדש ובצורה ראייה, ובכלל זה להמשיך בחקירה הנגדית של פילבר בצורה אפקטיבית.

השלישי, נועץ בעיתוי הגשת הבקשה. לטענתם, יש בהגשת הבקשה בעיצומו של הлик שמייעת ראיות החל לפני למעלה משנה, בחילוף שנתיים וחצי מהגשת כתוב-האישום, ולקראת סיום חקירתו הנגדית של פילבר, אשר התבססה על עובדות כתוב-האישום, כדי לגרום לנזק בהגנתם באופן שאינו ניתן לריפוי. הוטעם, כי יש בעיתוי הנוכחי כדי להביא לזיהום עדותם של פילבר ולהשפעה לא הוגנת עליו, כל שכן בהיותו "אחזק אימה מביטול הסכם עד המדינה עמו והעמדתו לדין".

דין והכרעה

10. המסגרת הנורמטיבית לתקן כתוב-האישום מעוגנת בסעיף 92(א) לחוק, הקובע: "בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקש בעל דין, לתקן כתוב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבך שניתנה לנאים הزادנות סבירה להtagונן".

11. אין חולק כי "מסורת בית המשפט סמכות לשנות במידה מה את "כללי המשחק" של ההליך הפלילי", על דרך של תיקון כתוב-האישום, ובלבך שימשו זכויות הדינוט של הנאשם ותוקנה לו "הزادנות סבירה להtagונן" (ע"פ 5019/09 דביר חילואה נ' מדינת ישראל (20.8.2013); להלן- ע"פ חילואה).

12. בנוסף, לשלב הדינוי של הגשת הבקשה נודעת חשיבות לצורך בוחינת יכולתו של הנאשם להtagונן, בשני רבדים - בhaihet הפויזיטיבי, ביכולתו לבנות בשלב בו מצוי ההליך קו הגנה אפקטיבי על המצד הראייתי הקיימים הקיימים. ככל, יטו בבית המשפט להייתם לבקש מהרשות הרכאות או בנסיבות בהן אין בתיקון המבוקש כדי לשנות מקום הגנתו של הנאשם (ע"פ 4668/14 חגי אפללו נ' מדינת ישראל (18.2.2015); להלן - ע"פ אפללו). בhaihet הנגטיבי, לפניה שחשף הנאשם בבית-המשפט את קו הגנתו תוך פגיעה ביכולתו לבנות ולהעמיד הגנה מחודשת אפקטיבית (ראה והשווה: ת"פ (מחוזי מרכז) 9625-07-18 מדינת ישראל נ' צבי סער (21.2.2021); תפ"ח (מח' מרכז) 57686-11-19 מדינת ישראל נ' ابو רזק (11.11.2020)). מעבר לכך, ראוי לשקלול האם נדרש תיקון כתוב-האישום להגשמה האינטנסיבי לחקור האמת (שם).

13. מהכלל אל הפרט.

בעניין הבקשה הראשונה

14. באשר לבקשת המאשימה לתקן כתוב-האישום על דרך הוספה שלושה עדמים בעניין האישום השלישי בכותב-האישום (פרשת 1000), לאחר שעינו בהודעות העדים, ובחנו היטב את טענות הצדדים, הגיעו לכלל מסקנה, כי נתונה בידי הנאשם 1 הזדמנויות סבירה ומספקת לבנות קו הגנה אפקטיבי ולהtagונן כראוי מפני העבירות המיוחסות לו באישום זה. מסקנה זו מבוססת על שלב בו מצוי הדין, לפניה תחילת שמיעת הראיות בפרשה זו; ועל מהות ההודעות ותכליתן, כראיות נסיבותיות, לצורך ביסוס העובדות הנזכרות בכותב-האישום, ללא שהוספו אירועים חדשים. במצב זה, אם דבריו של בית המשפט העליון (ע"פ אפללו הנ"ל), לפיהם "...כתב האישום תוקן בשלב מוקדם מספיק... לפני שהחלו להישמע הנסיבות בתייך - וברי שלמערער ניתנה הזדמנות לפתח קו הגנה ולהתיחס לאישום הנוסף שיוחס לו".

15. אשר על כן, אנו נעתרים לבקשתו.

בעניין הבקשה השנייה

16. אשר לבקשת لتיקון כתוב-האישום על דרך שינוי מועד פגישת הנקה בסעיף 64 לכותב-האישום, הגיעו למסקנה אחרת, מטעמים עליהם נעמוד להלן.

17. נקודת המוצא לדין היא, כי מועד פגישת הנקה הוא נתון עובדתי מהותי בכותב האישום. אכן, במקודם עומד תוכנה של הפגישה הנטענת. עם זאת, בכותב האישום נטען כי פילבר ביצע פעולות שונות כפועל יצא של הנקה שקיבל. במצב זה, למועד בו התקיימה הפגישה האמורה, ככל שהתקיימה, עשוי להיות חשיבות רבה, גם לשיטת המאשימה.

18. מכאן לבקשתו. סעיף 92 לחוק מקנה לבית המשפט שיקול דעת ("רשאי") בהחלתו אם להייתם לבקש לתקן כתוב אישום. בהקשר זה, מוקשית בעניינו עלית הבקשה לתקן כתוב-אישום, שעניינה בחינה מחדש של המצד הראייתי הקיימים בתייך, בין על יסוד חומריה החוקירה, בין לאחר עיבודו במהלך הדיון, והכול בשלב מתקדם מאוד של החוקירה הנגדית של עד תביעה מרכזי. ככל, בקשה לתקן כתוב-אישום, בפרט עובדתי, מהותי, לפי סעיף 92 לחוק, לאחר הגשת כתוב-האישום או במהלך שמיעת הראיות בתייך, מגלה עילה ראהיה, מקום בו נתגלו ראיות

חדשות שיש בהן לכואורה לבסס את הפרט העובדתי המבוקש, או במקומם בו חל שינוי מהותי בנסיבות. במקרה זה, מוצדק לבחון את הבקשה, לגופה, לצורך הגשתת תכליות ההליך המשפטי לחקר האמת והדברים ברורים. עם זאת, קשה להלום מצב דברים לפיו יש לאפשר לרשות התביעה "לשנות את כליו המשחק" ולעתור לתיקון כתוב-אישום, בפרט עובדתי - מהותי, רק על יסוד בחינה מחודשת של חומר הראות **שנמצא ברשותן** עבר לגיבושו, ניסוחו והגשתו של כתוב-האישום, **לאו שנתגלו ראיות חדשות או שחל שינוי מהותי בנסיבות**.

19. אמת, במקרים המתאים, במקום בו הראות מלמדות שיש הצדקה שלא לעמוד על כתוב האישום, ראוי למסימה שלא להמתין לטסום ההליך אלא להקדים ולפנות בבקשת תיקון כתוב האישום.

לצד זאת, אף אם מניחים קיומה של עילה מספקת, לאחר שימושה את טענות הצדדים, בכתב בעל-פה, ובחנו את עדותו של פילבר וההפניות לאמירותיו בחקירותו במשטרתו, ובכפוף למסד הראיתי הקיים לפניינו היום, לפניינו התשתית הראייתית המלאה בתיק, מצאנו לדוחות את הבקשה, **לגופה**, למשל שוכנענו כי יש לאפשר תיקון כתב האישום בשלב זה של ההליך, לקרהת סיום חקירותו של פילבר, וחשיפת קויי ההגנתם של הנאים.

20. כדיודע בדיון בבקשת תיקון כתוב אישום, "...נדרש בית המשפט לבחון בעיקר את שאלת ההוגנות הדינונית כלפי הנאשם לעומת האינטרס הציבורי שבתיקו כתוב האישום בכפוף לעילות הדינונית הטמונה בכך... במסגרת זו על בית המשפט לבחון את השלב הדיני בו מצוי המשפט, את מהותו של תיקון והשלכות קצרות הטוויה וארוכות הטוויה שיש לתקן כלפי הנאשם" (פרופ' גבריאל הלוי, *תורת הדיון הפלילי*, כרך ב', 527-528 (2011)).

21. בעניינו, במהלך הדיון, הציגה ההגנה לפילבר ראיות על פייה בבקשתו לפתח קווי-הגנה בדבר הפרכת קיומה של פגышת ההנחה, המבוססת לכואורה את העבירות המזוהות לנאים, ובעיקרן עבירות השוד. חקירתו הנגדית של פילבר השתרעה על פני ימים רבים ומוציאה לקרהת סיוםה. במהלךה עומת העד, כאמור, עם ראיות שונות ו מגוונות, תוך ריבוי פרטים והצלבת מקורות מידע שונים. בדרך זו מבקשת ההגנה לשולח את היתכנות קיומה של פגышת ההנחה במועד הנזכר בכתב-האישום, ולבסס את טענתה לפיה פילבר פעל ממניינים עניינים ומקצועים. תיקון כתוב-האישום, בשלב זה של הדיון, ומיקום פגышת ההנחה במועד שקדם למינויו של פילבר לתקיריד, עומד, לכואורה, בסתריה חיונית עם קויי ההגנה של הנאים אשר נחשפו במהלך הדיון והתו את חקירותו הנגדית של פילבר, עד כדי ספק סיכולם. אכן, ההגנה שולחת את קיום פגышת ההנחה, מעיקרה. ברם, אין בכך כדי לגרוע מכך ההגנה הנוגע למועד בו נתען שהתרחשה הפגישה הנטענת, כמו גם מהותיותו של מועד זה לתצתת המאשימה.

22. לך מצטרף השינוי בהגשת הבקשה, שהובאה לפניינו בעיצומה של חקירותו הנגדית של פילבר. גרסתו של פילבר, בעניין מועד קיומה הנטען של הפגישה, הייתה ידועה למאשימה זמן רב. גם הראות שהוצעו לעד, המעידות, לכואורה, סימני שאלת ביחס לגרסה זו, היו ידועות למאשימה. **שייחי** זה נוטה להעצים את הפגיעה הפוטנציאלית ביכולתם הסבירה של הנאים להציגו בהליך משפטי ראוי והוגן (ראו והשוו: ע"פ אפללו הנ"ל).

23. להשלמת התמונה יזכיר, בבחינת מושכלות יסוד, כי בנסיבות מתאימות, בסיום ההליך, לאחר שהונחו לפניו כל הראות, רשאי בית-המשפט להרשיע נאשם על יסוד עובדה, שלא נזכרה בכתב-האישום או אף עומדת בסתריה לכתב-האישום, לפי סעיף 184 לחוק, ובולבד שניתנה לנאים הזדמנויות סבירה להתגונן (ע"פ 3821/08 חיים שלומוב נ' מדינת ישראל (27.11.2008); ראה גם: ע"פ 3263/13 דוד בן שטרית נ' מדינת ישראל (19.3.2017)), שכן "...בנסיבות שלפניו בין אם היה כתב האישום מותקן ובין אם בית המשפט השתמש فيه בסמכות המסורה לו בסעיף 184 לחסדי" פ - השאלה שעליה ייקום, או יפול הדבר בעניינו, היא האם ניתן לערער "הздמנויות סבירה

להתגונן" (ע"פ חליוה). מאלו מובן, כי איןנו מוחווים דעה לגופה של אפשרות כאמור, אשר עלתה בטיעוני הצדדים ומדובר בסיום ההליך המשפטי.

24. אשר על כן, מכל הטעמים שהובאו לעיל, הננו דוחים את הבקשה לתיקון סעיף 64 לכתב האישום.

ניתנה היום, א' בסיוון תשפ"ב, 31 במאי 2022, בהעדר הצדדים.

רבקה פרידמן-פלדמן,
משה בר-עם,
עוודד שחט, שופט
שופט